

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o části státní závěrečné zkoušky Obhajoba diplomové práce

Akademický rok: 2023/2024

Jméno a příjmení studenta: Bc. Cyril Šolle
Identifikační číslo studenta: 76445352

Typ studijního programu: navazující magisterský
Studijní program: Východoevropská studia
ID studia: 703088

Název práce: Komparace pojetí postsovětského období v ruských a ukrajinských učebnicích dějepisu vydaných po roce 2000
Pracoviště práce: Ústav východoevropských studií (21-UVES)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Vedoucí práce: PhDr. Marek Příhoda, Ph.D.
Oponent(i): PhDr. Stanislav Tumis, M.A., Ph.D.
Datum obhajoby: 27.05.2024 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh zkoušky: Začátek: 10:56

Kandidát představil svou práci. Vedoucí práce přečetl svůj posudek. Oponent představil svůj posudek. Navíc upozornil nutnost rozlišovat mezi různými směry ukrajinské pravice. Kandidát reagoval na oba posudky: co se týče záměrného nebo nezáměrného liberálního kursu v Rusku 90. let, tak kandidát je toho názoru, že sice liberální kurs převažoval, ale skutečně stát to neměl sílu kontrolovat. Vyšly už i nacionalistické učebnice. Vláda byla hodně technokratická. U "paměťových politik" se setkáváme s množstvím aktérů. V Putinovu období se na jedné straně učebnice zakazují, na druhé straně na objednávku vytvářejí. Na Ukrajině bylo po roce 2010 nařizeno odstranit kapitoly o "oranžové revoluci" 2004. Po roce 2014 se naopak vrátily. Po začátku války je tendence hájit svou pozici a svou identitu ještě výrazněji. Ohl. Medinského učebnic platí původně diskurs klidu a bezpečí ("brežnevovský typ"), teď je spíše mobilizace ("stalinský typ"). Kandidát souhlasí, že práce je dost oddělená na dvě části, ale je právě problém vzdělávací politiku s konkrétními učebnicemi spojit. Směrnice jsou hodně vágní. Co se týče klíčových otázek ukrajinských dějin, tak oni se vyskytují v paměťové politice, je tam cíl důkladně prozkoumat "holodomor", ale Janukovyč se obrátil proti tomu, kritizoval hodně způsob, jak se vyrovnat s Banderou atd. I publikace o paměťové politice jsou spíše publikace o samotných událostech, hlavně "holodomor" a "banderovci". Kandidáta spíše než samotná interpretace zajímala otázka, zda ještě byla ochota / pocíťována nutnost se těmi etapami zabývat. Navíc to hrálo úlohu spíše za období glasnosti. Dr. Tumis zdůrazňuje, že ty proudy na Ukrajině jsou různorodé. Záleží, zda v

těch učebnicích je radikální nebo umírněný směr nacionalismus. Kandidát vidí "inkluzivní přístup", zejm. do roku 2014. Po roce 2014 se to silněji rozchází mezi západem a východem Ukrajiny. Dr. Tumis připomíná otázku vlivu západní historiografie. Kandidát souhlasí, že to hraje velkou úlohu, ani oranžová vláda není úplně pozitivní aktér. Dále posouvá Ukrajinu občanská společnost. Dr. Tumis se zeptal na úlohu konkrétního ukrajinského historika. Autor vypráví, že učebnice vydaná 2010 nebo 2011 podléhala tlaku státu, např. odstranění oranžové revoluce. Po roce 2014 se to zase změnilo.

Diskuse: Dr. Knoll se zeptal na vliv pravoslavné církve v Rusku. Bylo to vidět v knihkupectvích. Kandidát připomněl, že v 90. letech chyběly peníze, ani stát moc nevěděl, co v učebnicích dějepisu má být. Tam hrála církev úlohu, zvláště pro ty starší dějiny. Vydávaly se i předrevoluční texty. Dr. Kosáková se zeptala na nebezpečí interpretace učebnic jinak, než je čtou cíloví čtenáři. Kandidát odpověděl, že si toho je vědom. Proto přizpůsobil i svou otázku na to, co stát předkládá. Upozorňuje na to, že nevíme ani, zda se všechny učebnice používaly a jak intenzivně. Záleží na úloze učitele ve třídě. Toto všechno se těžko zkoumá. Dr. Stranz-Nikitina navazuje, kandidát odpověděl, že nedokáže odhadnout případný tlak na používání jednotlivých učebnic. Dr. Tumis připomíná otázku publikace textu DP. Kandidát odpověděl, že částečně asi ano.

Komise pom poradě shodla na hodnocení "výborně".

Konec: 11:56

Klasifikace obhajoby: výborně (1)

Předseda komise: Giger Markus, PD Dr. phil., mimořádný profesor Univerzity Karlovy

Členové komise: Knoll Vladislav, Mgr., Ph.D.

Kosáková Hana, Mgr., Ph.D.

Příhoda Marek, PhDr., Ph.D.

Stranz-Nikitina Veronika, Mgr., Ph.D.

Byl/a jsem seznámen/a s protokolem:.....